

РИСИ МОЛОДІЖНОЇ СУБКУЛЬТУРИ

¹ Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті подані результати дослідження направлені на вирішення питань ставлення суспільства до різних видів субкультури, проблеми адаптації студентської молоді, поглядів на мораль, зміни у вимірюванні цінностей. Запропоновано рекомендації щодо вирішення проблеми. Врахована думка студентів.

Ключові слова: молодіжна субкультура, соціальна небезпека, погляди на мораль, вимірювання цінностей, адаптація студентської молоді, суспільство.

Abstract

The article presents the results of the research aimed at addressing issues of society's attitude to different types of subculture. Recommendations for resolving the issue are provided. Students' opinion is taken into account.

Keywords: youth subculture, social danger, society, research.

Вступ

Сутність досліджуваної проблеми.

Справжня історія кожної людини починається із простого запитання : «Хто я? Чого я хочу? З ким я спілкуюсь та ким я є?». Проте, точної відповіді на це запитання не може дати ніхто. Така вже природа людини. Одне, чого точно не хоче більшість - бути схожими на іншу сіру масу людей, яка звикла до звичайних клопотів, яка перетворила своє життя на щоденну гонитву за комфортом та не бажає змін. Вони розуміють, що в цій світі все давно всім відомо і передбачено. Такі люди вбачають вихід з даної ситуації у пошуку себе як особистості.

Далі постає запитання: «Що ж змінити в собі , щоб не бути схожим на інших? Як знайти людей з схожою життєвою позицією, які стануть хорошими супутниками на шляху до бажаного? Невже пошук особистості обмежений тільки рамками зачісок, одягу, сленгу та музичних вподобань?». Так багато запитань і так мало відповідей. Ось під час пошуку відповідей на дані запитання і утворюються молодіжні субкультури.

Під молодіжною субкультурою розуміють культуру певного молодого покоління, яке володіє загальними стилем життя, поведінки, групових норм та переконань. Будь-яка субкультура має свої цінності, дещо відмінні від загальноприйнятих: особливі правила та взірці поведінки, стиль, манери спілкування. До них можна віднести і неформальні молодіжні об'єднання, які розрізняються за типом, різновидом соціальної спрямованості, типом групових цінностей і т. ін.: любителі рок-музики, футбольні вболівальники, рокери, панки, готи.[2]

Молодіжна субкультура є досить новим поняттям. Вона вперше з'явилася в Америці та Західній Європі приблизно в 50-ті роки. Ще в 40-ві роки молодь купляла ті ж самі речі, що і їхні старші батьки, танцювала у тих самих клубах, що і їхні батьки. У 50-ті роки країни Заходу вступають в етап економічного підйому. Виросли матеріальні статки батьків і вони стали виділяти своїм дітям більше грошей на кишенькові витрати. На це моментально відгукнулися підприємці, і як наслідок розширилася мережа молодіжних клубів, барів, виросли тиражі книг та журналів для молоді, в обіходь ввійшло поняття молодіжної моди. У кишнях молоді з'явилися гроші, які вони могли спокійно витратити на подорожі, культурний відпочинок. Багато із молоді прагнули здобути вищу освіту, а це означає більш пізнє створення власної сім'ї і підвищення вимог до проведення відпочинку. Процес розвивався із надзвичайно великою швидкістю.[3]

Актуальність даної проблеми в сьогоденні.

В умовах розвитку демократії в Україні та постмодернізації суспільства відбувається зниження соціального контролю, послаблення традиційного впливу соціального середовища на світогляд та

поведінку молоді, що сприяє популяризації молодіжних субкультур у державі. В Україні лише 2 % молоді перебувають в офіційно зареєстрованих молодіжних організаціях і понад 25,5 % – у неформальних угрупованнях. Представники різноманітних субкультур намагаються виразити свою індивідуальність, тому все більше підлітків у всіх країнах світу приймають ту чи іншу субкультуру.[7]

Результати попередніх КСД.

За результатами соціологічного дослідження на тему «Визначення знання старшокласників про субкультури» можна побачити, що більшість опитаних обґрунтовують поняття «субкультури» як групу людей зі своїми переконаннями та стилем життя – 19,5%. Молодіжним захопленням називають це 17%, напрямом молодіжної культури – 12%, вихованням молоді – 9,7%, молодіжним рухом – 7,3%, молодіжною філософією та напрямом сучасної творчості по 4,8%, станом душі, тим, що найбільше допомагає в житті, способом життя відповідно по 2,4%. Не дали відповіді на дане запитання 9,7%. Із відповідей учнів видно, яку роль субкультура грає в їхньому житті та як вони до неї ставляться. Вони вказують на те, що в учнів, які є членами певної субкультури, формування світогляду, особистісного «Я», відбувається через призму ідей, цінностей, способу життя цієї субкультури.

Наявність великої кількості різних видів субкультур у місті Вінниця підтверджують наступні дані: наявність емо підтвердили 100% опитуваних, панків – 97,5%, готів – 75,6%, металістів – 43,9%, реперів – 41,4%, скінхедів – 29,2%, сатаністів - 9,7%, гопників – 4,8%.

Вплив молодіжних субкультур на суспільні відносини є, на думку 39%, негативним. 12,1% респондентів вважають його великим, складним, позитивним, агресивним відповідно по 2,4%. На думку 7,3% молодіжні субкультури не несуть ніякого впливу. 12,1 % утримались від відповіді. Узагальнюючи відповіді учнів, можна зробити висновки, що більшість старшокласників вважають субкультури захопленням(17 %) , яке погано впливає на людину(39%), проте серед них є такі, що захоплюються музикою чи стилем одягу деяких субкультур. Частина учнів відноситься до учасників подібних угруповань нейтрально(7,3%), або ж мають друзів-неформалів. Для них субкультура – це «те, що ж до молоді, яка не відносить себе до жодного з неформальних об'єднань, то на них субкультура впливає за допомогою таких засобів, як спілкування з однолітками-неформалами, музикою певних субкультур, та і просто наявністю різноманітних молодіжних субкультур в суспільстві».

Визначення проблемної ситуації.

Таким чином, існує багато видів молодіжних субкультур що в Україні, що у світі. Причини виникнення досить схожі, адже молоді люди шукали однодумців на своєму життєвому шляху. Отже, дана ситуація потребує подальшого докладного вивчення.[8]

Об'єктом даного соціологічного дослідження є студенти груп МВКД-196, МФК-196, Л-196, МПТ-196, МЗД-196 факультету Менеджменту та інформаційної безпеки Вінницького національного технічного університету віком від 17 до 18 років, серед яких жінок- 35,7%, а чоловіків- 64,3%. Загальна кількість студентів становить 42 особи.[9]

Предметом соціологічного дослідження є молодіжні субкультури та їхній вплив на становлення особистості студентів.

Метою даного соціологічного дослідження є вивчити особливості неформальних об'єднань як найяскравіших проявів молодіжної субкультури у контексті взаємовпливів різних соціальних явищ в суспільстві та дослідити вплив молодіжних субкультур на формування особистості.

Результати дослідження

На питання «На скільки добре ви розумієте, що таке молодіжна субкультура та які риси їй притаманні?» значна частина респондентів(14 осіб – 46,7%) відповіла, що повністю розуміють всю суть даного питання. Стільки ж, що розуміють лише загальні положення і лише 2 особи (6,7%), що взагалі не мають уявлення про суть даного питання. Це свідчить про те, що переважна більшість респондентів все ж таки досить непогано освічена в даному питанні.

На питання «Про який вид субкультури Ви раніше знали?» 13(43,3%) респондентів дали відповідь, що знали фріків, 20(66,6%) – емо, 15(49,9%) – готів, 15(49,9%) – хіпі. Це свідчить про те, що дані види субкультури досить розповсюджені і достатня кількість людей володіє інформацією про них.

На питання « Як Ви вважаєте, молодіжна субкультура впливає на розвиток особистості?» значна частина (11 осіб – 36,7%) відповіла позитивно. Майже третя частина опитуваних (9 осіб- 30%) також погоджуються, але вважають, що деякі аспекти все ж вдається обмежити. На думку 6- ти осіб(20%) молодіжна субкультура не завжди впливає на розвиток особистості, 3-х осіб(10%) , що лише інколи та однієї особи, що молодіжна субкультура взагалі не впливає розвиток особистості. Це свідчить про те, що більшість опитуваних підтверджують значний вплив молодіжної субкультури на розвиток особистості.

На питання « А чи впливає молодіжна субкультура на розвиток підлітка?» майже половина (12 осіб-40%) відповіли, що впливає, адже підлітки дуже імпульсивні та легко піддаються впливу своїх знайомих. Більша частина респондентів вважає, що молодіжна субкультура безпосередньо впливає, проте не в усіх випадках. І лише 2 особи (6,7%), що ніякого впливу немає. Це свідчить про те, що студенти вважають, що підлітки таки знаходяться під впливом молодіжної субкультури через свої психологічні особливості.

На питання «Як ви думаєте, як один вид субкультури відноситься до наявності іншого і чи впливає це на міжособистісні стосунки?» не було жодної відповіді з позитивним ставленням, коли молоді люди підтримують тісні зв'язки з людьми з іншої молодіжної субкультури. 9 осіб(30%) вважають, що позитивно, проте ніяких зв'язків не підтримують. Значна частина (13 осіб – 43,3%) схильються до думки, що дані відносини є нейтральними. 6 осіб(20%) , що вони є негативними , проте яскраво вираженої ворожості немає і лише 2 особи(6,7%), що антисимпатія є яскраво вираженою. Це свідчить про те, що на думку студентів , молодіжна субкультура в переважній більшості нейтрально ставиться до наявності іншого виду.

На питання «Яка молодіжна субкультура несе соціальну небезпеку?» один респондент(3,33%) дав відповідь, що фріки. Найбільша частина опитаних(19 осіб-63,3%) вважають, що це є готи(сатаністи). 4 особи(13,3%), що це растамани і 6 осіб(20%) ,що жодна з перелічених не несе соціальної небезпеки. Це свідчить про те, що готи(сатаністи) несуть значно більшу соціальну небезпеку, ніж інші види молодіжної субкультури.

Висновки

На формування індивідуальності в період ранньої юності молодіжна субкультура впливає в деякій мірі позитивно, тому що вирішує для молоді частину їхніх проблем та переживань: забезпечує підтримку друзів, підвищує самооцінку, адже в період юнацтва більшість молодих людей недооцінює себе та свої здібності. Також молодіжна субкультура розвиває творчі здібності та нахили, зменшує рівень тривожності в молоді, сприяє становленню особистості в суспільстві, її соціалізації. Проте, залишаються і негативні фактори впливу. Тобто, вплив молодіжної субкультури на формування особистісного «Я», соціального «Я» в період ранньої юності залежить від того, яку течію субкультури обере молода людина та в чому полягатиме характер та зміст її діяльності в середовищі молодіжної субкультури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Слободянюк А. В. Погляди на мораль, зміни у вимірюванні цінностей (за результатами дослідження) [Електронний ресурс] / А. В. Слободянюк, Т. В. Шульга // Матеріали XLVIII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 13-15 березня 2019 р. – Електрон. текст. дані. – 2019. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2019/paper/view/7812>.
2. Волков Ю. Г., Добренков В. И., Кадария Ф. Д., Савченко И. П., Шаповалов В. А. Социология молодежи: Учебное пособие / под ред. проф Ю. Г. Волкова. – Ростов-на Дону.: Феникс, 2001.
3. Головатый Н. Ф. Социология молодежи: Курс лекций. – К., 1999.
4. Головенько В. А. Украинский молодежный рух у XX столітті. – К., 1997.
5. Кравченко А. И. Социология: Учеб. пособие для студ. высш. пед. Учеб. заведений. – М. Издательский центр "Академия", 2002.
6. Павловский В. В. Ювентология: проект интегративной науки о молодежи. – М.: Академический Проект, 2001.
7. Про становище молоді в Україні. Щорічна доповідь президента України Кабінету Міністрів та Верховній Раді України.
8. Черниш Н. Социология. Курс лекций. – Львів: Кальварія, 2003.

9. Сельська І. В. Погляди на мораль, зміни у вимірюванні цінностей [Електронний ресурс] / І. В. Сельська, А. В. Слободянюк // Матеріали XLVI науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 22-24 березня 2017 р. - Електрон. текст. дані. - 2017. - Режим доступу : <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2017/paper/view/2325>.

10. Слободянюк А.В. Проблеми адаптації студентської молоді у вищому навчальному закладі (за результатами соціологічного дослідження) [Текст] / А.В.Слободянюк // Гуманізм та освіта. Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, м.Вінниця, 21-23 вересня 2004 р. В 2-х томах. – Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2004. – Т. 2. – С. 247.

Лупецька Олена Романівна— студентка групи МВКД – 196, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: len4iklypetska@ukr.net;

Слободянюк Анатолій Володимирович — кандидат соціологічних наук, доцент кафедри суспільно-політичних наук, науковий керівник лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету.

Olena Lypetska - Faculty of Management and Information Security, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa, e-mail: len4iklypetska@ukr.net;

Slobodyanyuk Anatoly V— PhD in Sociology, assistant professor of social and political sciences, scientific director of the laboratory of sociological researches Vinnitsa National Technical University.